
Публикуван на: 15-08-2006

Източник: [Дневник](#)

Интервю на вестник "Дневник" с депутатът от ОДС и евронаблюдател Мартин Димитров

Как оценявате икономическата политика на правителството, което навършва една година?

- В петък имаше много добър пример за икономическата политика на правителството. Попитах премиера каква усвояемост на европейските средства очаква през 2007 г., при положение че в два документа на правителството се казва, че само 20 процента от фондовете ще бъдат усвоени. Очаквах да ми отговори, че е допусната някаква грешка, че ще бъдат взети мерки и България ще усвоява много повече пари. Оказа се, че грешка няма и той по-скоро говореше за слабостите на правителството - че не било идеално. Това е показателно, че нещата не стоят добре.

Станишев допълни, че подобни са стойностите и при десетте нови членки - между 18 и 22 на сто?

- Не е точно така. Десетте нови членки могат да бъдат разделени на две групи - много по-успешни и по-малко успешни. В групата на доста успешните има усвояемост около 40 процента, но при правилна политика и при взети мерки. Освен това България не би трябвало да бъде сравнявана с Полша, която е в пъти по-голяма, а с Унгария, Словакия, където резултатите са доста по-добри. И това трябва да бъде повод за много сериозни критики към правителството.

Очаквам един много конкретен проблем. В ЕС има изискване, за да отпускат пари - да функционира одитна система, тоест трябва да има необходимия контрол върху средствата. Това в България го няма. Никой не говори тази година за това, но ще видите в началото на 2007 г. как ще лъсне цялата работа, защото бяха приети два нови закона, с които бяха уволнени над 200 човека, обучавани с години да се занимават с това. В момента има много голяма пробойна, която сега не се чувства, но догодина ще бъде ключов проблем, чието решаване аз лично не мога да си представя, при положение че тази година нищо не се прави.

Оттук отиваме към вашия въпрос за цялостната икономическа ситуация. Имаше едно много важно обещание, което беше дадено след формиране на коалицията - че общото преразпределение през бюджета няма да е над 40 процента. Само че виждате, че още в началото на 2006 г. изведнъж стана близо 41 процента. Дори да ви се струва малка разликата, става въпрос за стотици милиони левове, които ще бъдат взети от българските граждани.

Друго много важно нещо - имаше 5-6 сфери, в които трябваше да бъдат направени фундаментални реформи - в социалната сфера, здравеопазването и образованието. Там и помен няма от реформа. Може да се каже, че няма нито една ключова сфера, в която да е започната реформа.

Ето това е големият проблем на това правителство, което дава отражение върху икономическия растеж и догодина ще се усеща още по-силно. През 2007 г. има голям риск за приходната част на бюджета, тъй като външните граници по отношение на ЕС изчезват, събирането на приходите става на друг принципа, НАП тази година допуска сериозни проблеми и ако те се запазят, това е другата заложена бомба със закъснител, която ще видим докъде ще доведе.

Какво мислите за данъчната политика на кабинета?

- За да бъдем коректни, можем да кажем, че едни данъци бяха намалени, други бяха увеличени, но общата данъчна тежест нарасна. Което означава и влошаване на средата за бизнес. Само че политиката на правителството беше да афишира много данъчните намаления и да не се обръща особено внимание на различните данъчни увеличения. За първите шест месеца на годината - над милиард лева излишък в бюджета, и то при положение, че директорът за Европа на МВФ каза на сегашните управляващи: "Престанете умишлено да завишавате приходите в бюджета!" и те обещаха да вземат мерки в тази насока.

Но виждате, че през 2006 г. отново се повтаря същото от 2005 г., още повече че финансовият министър Пламен Орешарски обеща пред парламента тази година да не бъде така. Това се прави съвсем умишлено. Нещата продължават по същия начин - занижени приходи, които водят до огромни излишъци. Въпреки че парламентът прие правило само процент и половина от приходната част в бюджета да бъде харчен без санкция на парламента, но това е много слабо утешение.

Наличието на толкова голям излишък означава, че имайки огромно мнозинство, БСП, НДСВ и ДПС могат да правят каквото си искат. На президентските избори, а вероятно и на следващите местни предизборно ще се правят разходи, които имат чисто популистски характер. Това винаги се повтаря.

Да ви върна на еврофондовете. Какво е положението с усвояването на средствата по предприсъединителните фондове?

- С предприсъединителните фондове нещата също не стоят никак добре. Единствено по САПАРД има по-висока степен на усвояемост. Част от тези пари ще подлежат на усвояване и през 2007.

Проблемът обаче е, че по другите фондове усвояването е много ниско, а по САПАРД усвояването е добро благодарение на това, че цели роднински фамилии са усвоили средства - братовчеди, братовчедки и лели, което по никакъв начин не може да се разглежда като успех.

Защо тогава финансовият министър казва, че няма сигнали за злоупотреби?

- Оказа се, че това не е незаконно. Това, че хора, които са свързани по роднинска линия, едновременно са получавали средства по САПАРД, не е незаконно. То е неморално.

Одобрявате ли приоритетите в референтната рамка?

- За мен дефектът идва от нещо, което се повтаря безброй пъти в България. Когато се пише такава рамка, е необходимо да се направи едно истинско обществено обсъждане на приоритетите. Имаше обсъждания, но те бяха в много тесен кръг - това не е сериозно, става въпрос за целите на България за един дълъг период. Бих се учудил, ако някой извън този тесен кръг е съгласен с написаните приоритети. Но не може българското общество и медиите да толерират този начин на работа.

Има ли пропуснати приоритети?

- От медиите разбрах, че договарянето на референтната рамка е някакъв особен проблем. Тя не е

проблем всъщност. Нейното договаряне ще бъде приключено успешно. Истинският проблем започва след това, когато някой трябва да напише проект според стандартите на ЕС. Аз съм писал такива проекти в частния сектор и знам какви знания се очакват.

Освен това всичко е много бюрократично, а в България администрацията тотално не е подготвена за такова нещо. Проблемите са свързани с това, че сегашното българско правителство не си даде сметка, че няма административен капацитет за писане на проекти и още догодина това ще даде един много негативен резултат върху усвояването на европейските фондове.

Многобройните обучения на чиновници не помагат ли?

- Обучението, което те преминават, ми се струва доста формално. Европейските изисквания са много сложни и това обучение, което в момента се провежда, по-скоро ще помогне на българската администрация да знае, че има Европейски съюз, че има някакви изисквания и процедури.

Трябваше да се направят няколко неща. На първо място, да се вземе опит от страните, които вече изпитаха всички проблеми на усвояването на еврофондовете, като Словакия Унгария, Естония, да се поканят експерти, които да формират екип в българската администрация и да започнат обучения. Те, разбира се, няма да струват малко, но на фона на пропуснатите милиони евро, които се очакват, това ще бъде минимален разход и наистина ще има голям ефект.

Не съм убеден, че самите обучаващи в България познават достатъчно добре европейските правила. Считам, че цялото това обучение е по-скоро замазване на очите. Беше нормално да се поканят 20 човека от тези страни, да им се дадат прилични заплати и те да формират един център за обучение, например за 6 месеца, както и да помогнат с писането на първите проекти. Но няма воля да се направи.

Кой трябва да понесе отговорност за предстоящата загуба на пари?

- Повдигнах тази тема сега, за да не кажат догодина управляващите, че опозицията нямала предложения, идеи и "това е положението, толкова можем". Идеята ми беше да кажа, че одитна система няма, хората бяха уволнени. Около 150 човека бяха специално обучени да работят с европейски фондове и след това бяха уволнени.

В момента трябва да повдигнем много въпроси - на първо място, че не е започната нито една реформа. Това означава, че до края на мандата нищо няма да се направи. Първата година е за ключовите реформи, а после вече започват да мислят за избори.